

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Anmeldelse: Trine Thygesen Vendius: Europol & cyberkriminalitet - Proaktiv efterforskning og forbrydelser mod børn. Ex Tuto Publishing, 2015

Vestergaard, Jørn

Published in:
Ugeskrift for Retsvaesen

Publication date:
2016

Citation for published version (APA):
Vestergaard, J. (2016). Anmeldelse: Trine Thygesen Vendius: Europol & cyberkriminalitet - Proaktiv efterforskning og forbrydelser mod børn. Ex Tuto Publishing, 2015. *Ugeskrift for Retsvaesen*, (16), 238-238. [U.2016B.238].

U.2016B.238

Trine Thygesen Vendius: *Europol & cyberkriminalitet – Proaktiv efterforskning og forbrydelser mod børn*
Jørn Vestergaard

Undertitlen på udgivelsen kunne med fordel have været tildelt førstepladsen. Forfatterens hovedinteresse har tydeligvis været bekæmpelsen af seksuelle forbrydelser mod børn. Globaliseringen og den digitale udvikling har skabt nye udfordringer såvel i det operative politiarbejde som retspolitisk. Dette gælder ikke mindst i forhold til online hvervning af børn til seksuelle formål via sociale netværk og chatrum samt udnyttelsen af børn til pornografiske fremstillinger og udbredelsen heraf. Førstnævnte fænomen betegnes som grooming, der er en nutidig udgave af det, der før i tiden blev kaldt børnelokkeri. En effektiv imødegåelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn over internettet forudsætter selvsagt internationalt samarbejde, og i den forbindelse kan EU-retten bidrage på området for retligt samarbejde i straffesager og på området for politisamarbejde, hvor Europol er en central aktør.

Forfatteren har prisværdigt nok forsøgt at behandle disse temaer i sammenhæng. Den afhandling, som ligger til grund for udgivelsen, har indbragt hende den juridiske ph.d.-grad, og sådan skal det jo være, når der foreligger et rimeligt resultat af tre års studier. Det har imidlertid været svært for forfatteren at få fremstillingen til at hænge tilstrækkelig godt sammen, og det ville have været velgørende med større nøjagtighed i brugen af begreber og mere dybde i refleksioner og analyser.

Med inspiration fra det engelske »proactive investigation« er begrebet proaktiv efterforskning gledet ind i sprogbrugen hos politi og anklagemyndighed, og det har forfatteren taget til sig. Hun bruger udtrykket i en ganske bred betydning, der bl.a. omfatter den informationsudveksling og de analysebaserede efterretninger, som Europol har ansvar for. Det er imidlertid ikke oplagt generelt at betegne »intelligence led/predictive policing« som efterforskning, da sådanne aktiviteter ikke nødvendigvis knytter sig til opklaring af konkrete sager. Det er nok heller ikke særlig formålstjenligt at tale om »efterforskningsmæssige skridt, før der er en begrundet mistanke om, at en forbrydelse har fundet sted« (forfatterens kursivering, bogens s. 32 m.). Med retsplejelovens ord har efterforskning jo til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge stra-

børn. Ex Tuto Publishing, 2015. 320 sider, indbundet. Pris: 395 kr. (inkl. moms).

fansvar er til stede mv., dvs. om der i en given sammenhæng faktisk er begået en forbrydelse, jf. rpl. § 743.

Den form for »proaktiv efterforskning«, der særligt optager forfatteren, er muligheden for at lade politiet operere under skjult identitet ved at udgive sig for at være mindreårige eller »troværdige pædofile« for at infiltrere lukkede cirkler, herunder ved at udveksle misbrugsbilleder, se således s. 257. Hendes forslag om indførelse af en sådan ordning er ikke velovervejet, og der savnes en nærmere drøftelse af de retssikkerhedsmæssige og etiske aspekter. Forsøget på at afdække betydningen af traktatgrundlagets hjemmel til fastlæggelse af foranstaltninger vedrørende fælles efterforskningsteknikker fører ikke rigtigt til nogen afklaring. Et forslag om indsættelse af en særlig bestemmelse i straffeloven om grooming er ikke overbevisende. Behovet for en særlig kriminalisering heraf i visse andre lande beror på, at man i modsætning til dansk ret ikke har generelle og vidtgående regler om forsøg og medvirken.

I betragtning af at de forbrydelser, der er her genstand for opmærksomhed, er rettet mod børn som ofre, og børn i denne sammenhæng er personer under 18 år, forekommer det i øvrigt uhensigtsmæssigt, at lovovertrædere på området gennemgående betegnes som »pædofile«.

Det ene af forfatterens forskningsspørgsmål har været det europæiske politisamarbejdes betydning for bekæmpelsen af seksuelle forbrydelser mod børn. Dette perspektiv fortaber sig imidlertid halvvejs henne i fremstillingen, hvorefter politiets beføjelser i forhold til såkaldt proaktiv efterforskning bliver det gennemgående tema. Forfatterens afsluttende anbefalinger knytter sig således ikke til udviklingen i det retlige samarbejde i straffesager eller det europæiske politisamarbejde, men retter sig udelukkende mod danske forhold. De retspolitiske forslag udspringer kun i begrænset omfang af resultaterne fra de gennemførte undersøgelser og fremstår næsten uden begrundelser. Det er imidlertid fortjenstfuldt, at forfatteren har villet opdyrke emner af stor praktisk betydning, og der er et klart behov for yderligere forskning på de behandlede områder.